

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

91(439 Bp)09

Hely

Idő

"1930"

Szerző:

Krúdy Gyula

Cím:

6. Buda a múltban és
a jelenben

Forrás:

A Reggel

(Hely)

(Idő)

(Köt. v.

(Old

Bp.

1930. III. 14.

O-Buda

a múltban és a jelenben

— Irta Krúdy Gyula —

Ha történelmi szempontból néznénk a dolgokat — amely történelmi szempont mindig megvilágosító hatással lehetne azokra a lelkerekre, amelyek a jelennek nincsenek kibékülve —, a történelemben Magyarország legrégibb városkájában telepedtünk meg, amikor Ó-Budán kikötöttünk.

Innen kormányozta a Rómából ideküldött légionárius kapitány a birodalom dunai gyarmatait és ugyancsak innen igazgatta Podmaniczky Ármu a magyar korona, azaz I. Ferenc József vadászati célokra szolgáló uradalmait alig kartávolságnyi idő előtt.

Erre futamodott (az óbudai, azaz a bécsi kapun át) a legszerencsétlenebbnek mondott magyar király, II. Lajos övegye készen álló társzekereivel, arany és ezüst marháival, valamint a budai várban podgyászának alkalmas és harminc kocsi megöltő, Mátyás király-könyvekben is bővelkedő holmijaival (amelyeket, a naiv történetírók szerint, egyetlen éjszaka pakkolt össze az éltelmes, idegen származású asszonyság) és itt futott a szarvas Erzsébet királyné előtt, bemenekült az óbudai kovácsműhelybe, amikor a nyolevaneves évek deli, szenvedélyes kedvű királynéja a Dunán átúsztatva követte vadászlován a gímet, amely aztán a bravur után nyugalmazott generális-ként töltötte napjait a gödöllői kastélyban, a többi pensionált gavallérok között.

Itt lakott a közelben egy szigeten II. András magyar király, amikor legyöngyülve és kifáradva a szentföldi utazásoktól, viszontagságoktól, kalandozásoktól, jóformán elkülönítve töltötte életét, mert az öreg olyan erkölcsöket és szempontokat hozott magával Jeruzsálem-ből, amelyek nem lehettek volna alkalmasak a harcban edzett és még férfias, tiszta virtusokban virágzó magyar nemzet horizontjának fejlesztésére. Jeruzsálemi András néven is emlegetett öregedő utazó, a szigeten néhány

revitézlett híveivel beszélte meg a szentföldi élményeket, hogy az unalmas hétköznapokat fűszerezze, míg fia, a hercegek egymás között verekedtek az öreg jussa felöl. — És napjainkban is laknak itt, az óbudai templom körül olyan öreg emberek, akik ugyancsak sok nap-sütést és jégverést láttak már a szőlődombok fölött; tudnak arról az időről is, amikor még nem volt mindenki vénasszony Óbudán, aki szoknyában járt; a veteránok zenekara a gyászindulókra és temetéseken kívül tánchoz is muzsikált a sétatéren. Ezek a manapság már semmire se jó öregek talán csak abból a szempontból vannak még itt, hogy elkecsere-dve tapasztalhatják, miként vetkőzik le a régi világ körülöttük, miként jönnek elő ebből vagy amabból az utcából új, ismeretlen emberek, akik a maguk jussát kérik a jó levegőtől, a borból, a kenyérből, még a tisztességből is, amelynek megszerzéséhez semmit sem tettek, akár András király herceg-fiai. Mindenütt megelőznék az öregeket... Persze, a templomban, amíg az „öreg nagyságos ur“, a helybeli plebánus tartja a rendet, mégis csak azok a polgárok számítanak elsősorban, akik amnyit mindent tapasztaltak az életükben, mintha megjárták volna a Szentföldet valamely régi királlyal, vagy legalább is követet választottak itt, amikor *Benedek Jancsira* (és Sümegi Vilmosra) szavazott a polgárság nagy része. — Attila királyról, aki itt van ugyan-

csak eltemetve valahol a Duna fenekén: ma már senki se beszél.

*

Ó-Buda az álom és a szegénység városa, — mondaná az utazó, aki manapság körültekintene azon a helyen, ahol százesztendősnél alig ifjabb házakban és emberlékezet óta zárt kapuk mögött olyan egyhanguan mendegél az élet, mintha elakadt volna az élet forrása valahol a múlt időkben. Igaz, hogy kinyílnak a kapuk, amikor reggelint a szemetes csönget és ugyancsak kinyílnak a kapuk azok előtt is, akik ez alvatag házikókból minden nap fölfrissülve, újra éledve indulnak el a távol Pest felé a megélhetés 1930-iki aranygyapjujáért, a Pengőért, villamos szekéren vagy motoros kocsin, gyalogszerrel vagy futamodó hajócskán,

hogy a messziségben ködbe és füstbe borult új Trója ellen rohamra menjenek. (Mi voltunk „trójaiak“ és így tudjuk, hogy nem nagyon érdemes sok mozgást tenni a pesti aranygyapjuért.)

— Ó-Buda a tánc és fiatalosság városa, — írنا naplójába az utazó, ha darab időre itt megtelepedne, mert lehetetlenség észre nem venni azt az utcát, amelyben a tánciskola csoportosítja lámpásai közé az ifjúságot. Ebbe az utcába vándorol el a háromkilométeres és rosszul kövezett Bécsi-ut végéről a kisleány, hogy a divatos táncok mellett a régebbi, apáknak és anyáknak tetsző táncokból is leckét vegyen, ugyancsak idáig kopatja cipőtalpát a kétkilométeres, görbe Lajos-utcából az óbudai ifju, hogy vágyteli fiatal életét a hőlgyvilágban pallérozhassa, társadalmi rutinja tegyen szert, megpróbálkozzon az élet iskolájának első osztályában kitünni, sőt esetleg megismerkedhessen azzal a pogány szer-tartással is, amellyel az első szerelem kinja és üdve jár. Az óbudai élet e régi és új zene-slágerektől hangzó tánciskola nélkül aligha lehetne mulatságosabb. A táncmester őrzője a romantikus életfölfogásnak, mert kecsességre a mozdulatokban, finomkodásra a társadalmi érintkezésben és dalosságra a szerelemben: tanítgatja növendékeit, miután azok néhány órácskára kiszabadulnak a mindennapi életből, a hallgatag házikókból, a zárt kapuk mögül, a gonddal teli atmoszférájú utcákból, amelyekben világvárosi szédülettel rohan a villamos, vagy szegényes álmokról mormogva mesél a petróleumlámpa. A tánciskola környékén még egy „békebeli“ kisvárosnak tűnik föl Ó-Buda, ahol régi regénybeli receptek szerint lehet találni és elveszíteni ifju szíveket.

— Ó-Buda a vallás és az öregek városa, — üzenné innen az utazó, ha már megtalálta a maga házikóját a városban, ahonnan mindig meghallhatja a misékhez, körmenetekhez, zárandoklásokhoz, vagy temetésekhöz hívogató harangok üzenetét. Itt kötelességtudónak kell lenni a harangozónak, mert a legtöbb lakó tudja a magáét, miután a tapasztalat és életkor ráeszméltette, hogy a vallásosságon kívül alig vannak dolgok az életben, amelyek

a szívet és a lelket komolyan érdekelhetnék. Mindez elmarad utközben az ember mellől, amíg vándorlásait befejezné, csak a vallás marad meg a szeretet és megvigasztalódás céljaira. Minden csalódásokon, hiábavaló próbálkozásokon, eredménytelen tennivalókon tul zeng a Templom-utcai ablakok alatt a bucsujárók lélekből fakadó éneke, zenélnek a harangok, mendegélnek a „*nagyságos ur*“ üde tekintetű, megelégedett arculatu, elcsendesedett lelkületű hivei.

★

Nem valószínű, hogy az utazó, sok viszontagságok után végre hajlékot találván egy százestendős házikóban, a csöndes, megbékült, mosolygós érzéseken kívül újabb szenvedélyekkel kötne olyan szövetségeket, amelyek a körültekintően lehorgonyozott életsajkát ismét a bizonytalan hullámok kényére-kedvére ragadnák, hogy Falstaff Jankó módjára kergetné a vénség dicsőségeit.

A világ képe egy vizesöppben is obszerválható.

Egy kis házikóból éppen úgy megláthatni az életet magasztosságaiiban, mint egy toronyból; tinta és papiros pedig elfér a legkisebb asztalkán is, hogy az erkölcsök megjavítása, fiatalok okulása, öregek mulattatása céljából soha be nem fejezhető élettörténeteket lehessen irogatni, akár csak ilyen formában: „Tegnap zivatar volt Óbudán, de mára kisütött megint a nap.“ (1930, *julius 13.*)